

7 แรงงาน นอกระบบ

3 ใน 5 ของแรงงานนอกระบบประสบปัญหา สารเคมีที่เกิดจากความไม่ปลอดภัยในการทำงาน นอกจากนี้ 2 ใน 5 ของแรงงานนอกระบบ ต้องทำงานหนัก ส่งผลกระทบต่อสุขภาพแรงงาน

“แรงงานนอกระบบเป็นแรงงานกลุ่มใหญ่ซึ่งมีถึง 2 ใน 3 ของกำลังแรงงานของไทย นอกจากนี้ ประมาณร้อยละ 70 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมาจากแรงงานนอกระบบ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า แรงงานนอกระบบมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก”

แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ทำงานในภาคการเกษตรและประมง งานบริการ หัตถกรรม และอาชีพต้องใช้แรงงาน ซึ่งไม่มีกฎหมายรองรับ ไม่มีการรวมตัวกันและ

ไม่สามารถต่อรองใดๆ ได้ จึงถูกละเลย และถูกเอารัดเอาเปรียบ ในด้านสุขภาพกายของแรงงานนอกระบบนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจในปี 2551 และพบว่า ส่วนใหญ่ประสบอันตรายจากการทำงานเนื่องจากความไม่ปลอดภัยของสารเคมี รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องจักรและเครื่องมือที่เป็นอันตราย ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ระหว่างแรงงานนอกระบบและแรงงานในระบบ พบว่า แรงงานนอกระบบมีอัตราการได้รับบาดเจ็บ 174 ต่อ 1,000 ประชากร ขณะที่แรงงานในระบบได้รับบาดเจ็บจากการทำงานอยู่ที่ 106 ต่อ 1,000 ประชากร ซึ่งคิดเป็นอัตราที่สูงกว่าอยู่ถึง 1.64 เท่า ดังนั้น

การได้รับบาดเจ็บและอุบัติเหตุจากการทำงานนับเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงสภาวะที่เปราะบางและปัจจัยเสี่ยงของแรงงานกลุ่มนี้ในด้านมาตรฐานสภาพการทำงาน

2 ใน 5 ของแรงงานนอกระบบต้องทำงาน 50 ชั่วโมงขึ้นไปใน 1 สัปดาห์ การทำงานหนักเช่นนี้ย่อมมีผลต่อสุขภาพอย่างมาก งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวชี้ให้เห็นว่า แม้แรงงานนอกระบบมีรายได้หลักและเสริมเฉลี่ยต่อวันค่อนข้างสูง แต่ไม่มีสวัสดิการอื่นๆ ให้แก่แรงงาน

รายได้ เงินออม และการกู้เงินของแรงงานนอกระบบ : ศึกษากรณีผู้ขับขีโมเตอร์ไซด์รับจ้าง และผู้ค้าขายตลาดนัดในเขตกรุงเทพมหานคร

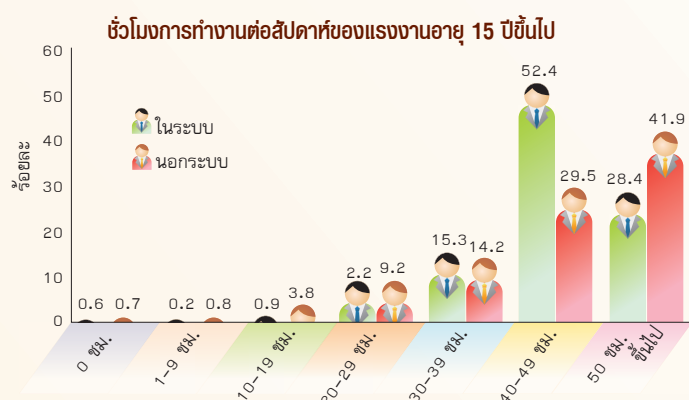
	มอเตอร์ไซด์รับจ้าง	ค้าขายตลาดนัด
รายได้จากอาชีพหลัก	วันละ 301-400 บาท	วันละ 401-500 บาท
รายได้จากอาชีพเสริม	วันละ 201-300 บาท	วันละ 201-300 บาท
ร้อยละของผู้ทำงานอาชีพเสริม	16.8	13.8
เงินออมต่อเดือน	เดือนละ 1,001-2,000 บาท	เดือนละ 2,001-3,000 บาท
การกู้เงิน	เงินกู้นอกระบบ วงเงินไม่เกิน 5,000 บาท	เงินกู้จากสถาบันการเงิน และกู้มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป
การรักษาเมื่อเจ็บป่วย	- 80% ไม่เคยตรวจสุขภาพประจำปี ไม่สนใจออกกำลังกาย - 15.8% มีโรคประจำตัว เช่น ภูมิแพ้ หอบหืด ต้อกระจก ความดันโลหิตต่ำ - เจ็บป่วยเล็กน้อยส่วนใหญ่ซื้อยารับประทานเอง เจ็บป่วยมากจึงไปโรงพยาบาล และใช้สิทธิบัตรทอง - 21% เห็นว่าการใช้บริการโรงพยาบาลของรัฐไม่สะดวก เพราะเข้ายุ่งยาก บัตรระบุโรงพยาบาลต่างจังหวัด คุณภาพยาต่ำ	- 80% ไม่เคยตรวจสุขภาพประจำปี ไม่สนใจออกกำลังกาย - เจ็บป่วยเล็กน้อยส่วนใหญ่ซื้อยารับประทานเอง ถ้าเจ็บป่วยมากมีร้อยละ 60 ไปโรงพยาบาลรัฐ โดยใช้สิทธิบัตรทอง - เกือบ 30% ไม่มีบัตรทอง
สวัสดิการที่ต้องการจากรัฐ	1. ที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย 4. เบี้ยผู้สูงอายุ	2. การรักษาพยาบาลฟรี 3. เงินกู้เพื่อการลงทุนดอกเบี้ยต่ำ 5. เงินสงเคราะห์บุตรผู้มีรายได้น้อย

ที่มา: วิจิตร ระวีวงศ์ และคณะ. 2552. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานนอกระบบ: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ขับขีโมเตอร์ไซด์รับจ้างและผู้ค้าขายตลาดนัดในเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยหัวเฉียว.

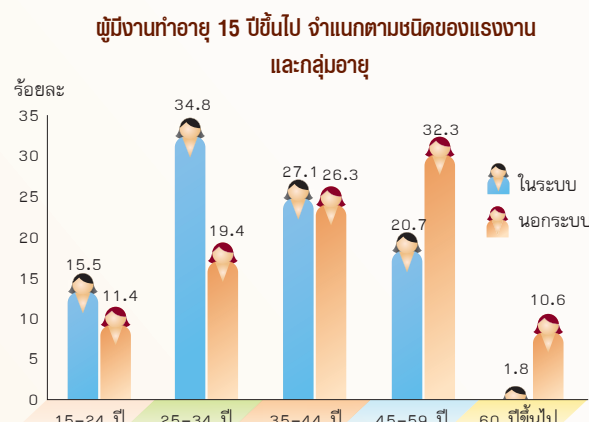
นอกระบบเหล่านี้เลย ยกเว้นบางคนที่มียุทธศาสตร์ประกันสุขภาพถ้วนหน้า อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า แรงงานนอกระบบทุกคนที่มีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า สามารถใช้สิทธินี้ได้ เนื่องจากบางคนเป็นผู้ย้ายถิ่น ก็ไม่มีสิทธิใช้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) การที่รัฐบาลอนุมัติแรงงานนอกระบบสามารถใช้สิทธิประกันสังคมตามมาตรา 40 (ผู้ประกันตนโดยสมัครใจ) โดยได้รับสิทธิพิเศษ 5 กรณี คือ คลอดบุตร ทูพพลภาพ เสียชีวิต เจ็บ

ป่วย และชราภาพ และการจ่ายเงินสมทบสามารถจ่ายเป็นรายเดือนๆ ละ 280 บาท ทำให้เปิดโอกาสให้แรงงานนอกระบบได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น นับว่ารัฐเห็นความสำคัญในการพัฒนารัพยากรรมมนุษย์ให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม

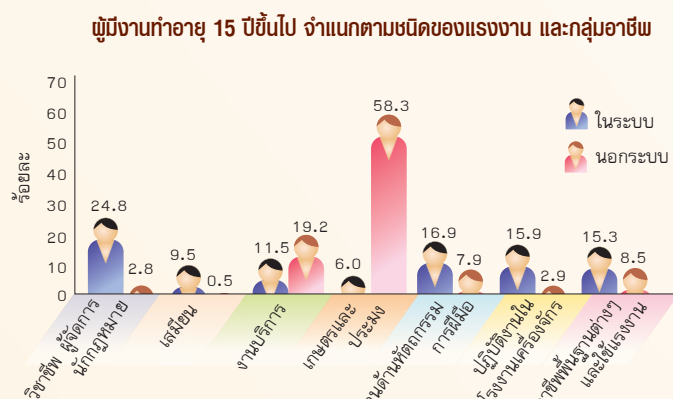
จัดทำโดย คณะทำงานสุขภาพคนไทย

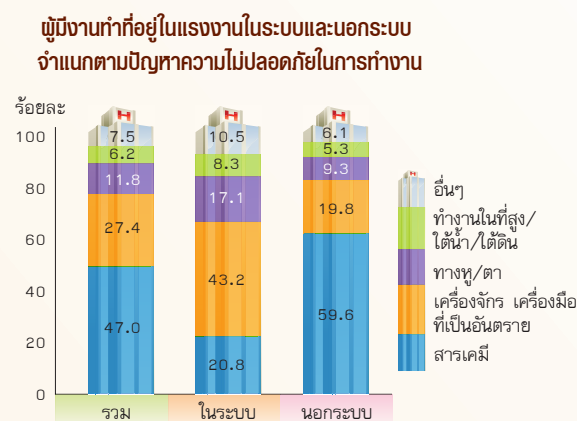
ที่มา: การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ.2551. สำนักงานสถิติแห่งชาติ

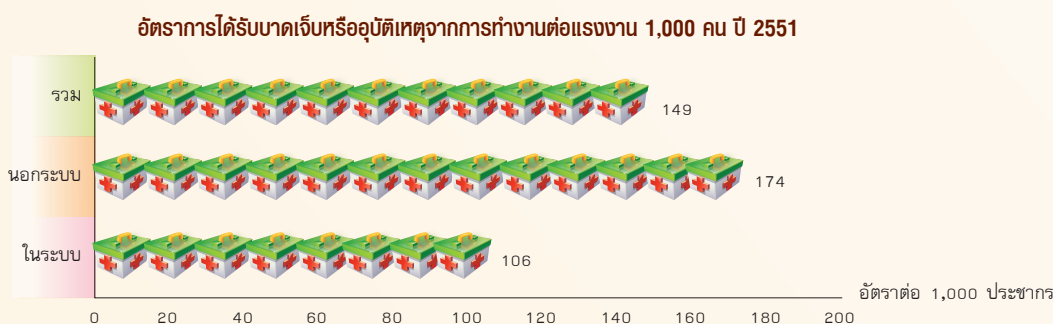
ที่มา: การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ.2551. สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ที่มา: การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ.2551. สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ที่มา: การสำรวจแรงงานนอกระบบ 2551. สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ที่มา: การสำรวจแรงงานนอกระบบ 2551. สำนักงานสถิติแห่งชาติ